

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

СИЛАБУС

**з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність та конкурентоспроможність
підприємства»
соціально-гуманітарного спрямування,
ступінь вищої освіти - «магістр»**

Обсяг навчальної дисципліни: Всього 90 год., у тому числі:
лекції – 14 год.,
практичні (семінарські) заняття – 16 год.,
самостійна робота – 60 год.
Кредити – 3.

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 15 годин – практичні заняття, 60 години – самостійна робота, залік.

Викладач курсу – **Бабан Тетяна Олександрівна**, к.е.н., доцент кафедри економіки та маркетингу (<http://new.khntusg.com.ua/staff/baban-tetjana-oleksandrivna>).

ОПИС КУРСУ

Пререквізити – (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін Економічна теорія, Мікро- та макроекономіка, Економіка підприємства, Фінанси, Міжнародні економічні відносини.

Постреквізити. Знання, навички, одержані в результаті вивчення дисципліни «ЗЕД та конкурентоспроможність підприємства» є необхідними в умовах інтеграції України та окремих бізнес-суб'єктів у світове бізнес-середовище, глобальної конкуренції та міжнародних інституційних чинників.

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Структуру та зміст курсу побудовано на основі узагальнення існуючих напрацювань у сфері ЗЕД а також сучасних тенденцій розвитку вітчизняної економіки. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має розуміти сучасні тенденції та закономірності розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах глобальної конкуренції, їх сутність та види, методи та наслідки державного регулювання ЗЕД. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має: розуміти основи здійснення зовнішньоекономічних операцій та укладання зовнішньоекономічних контрактів, вміти приймати обґрунтовані рішення у сфері ЗЕД.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- основні види зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання;
- основні форми міжнародних економічних відносин, найважливіші тенденції та перспективи їх розвитку, функціональні взаємозв'язки у зовнішньоекономічній діяльності;
- характеристику світових ринків та особливостей ціноутворення на світовому ринку;
- основні методи торгівлі різноманітними товарами та послугами на світовому ринку та методи державного регулювання ЗЕД;
- порядок підготування, укладання та виконання контрактів у сфері ЗЕД;
- критерії конкурентоспроможності експортно-орієнтованої продукції та вітчизняних підприємств на закордонних ринках;
- особливості участі України в інтеграційних процесах щодо агропромислового виробництва та можливості вирішення сучасних проблем вітчизняних товаровиробників.

вміти:

- використовувати набуті знання у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосування емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки;
- здійснити підготовку, оформити зовнішньоекономічний контракт щодо купівлі-продажу товарів (надання послуг);
- аналізувати методи торгівлі товарами та послугами з метою визначення найбільш оптимальних для товаровиробників у сфері ЗЕД;
- визначати конкурентні переваги вітчизняних товарів та підприємств на світових ринках;
- визначати доцільність застосування адміністративних та економічних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів окремих країн;
- здійснювати економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Мета навчальної дисципліни ЗЕД та конкурентоспроможність підприємства – отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Предметом навчальної дисципліни ЗЕД та конкурентоспроможність підприємства механізм організації, регулювання, планування та ефективного управління процесом здійснення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняними підприємствами в умовах глобальної конкуренції.

Завдання навчальної дисципліни ЗЕД та конкурентоспроможність підприємства:

- формування розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку;
- усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках;
- вивчення принципів укладання та виконання угод;
- проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення її ефективності, визначення конкурентних переваг вітчизняних суб'єктів ЗЕД на світових ринках.

Вивчення дисципліни ЗЕД та конкурентоспроможність підприємства забезпечує формування таких компетентностей**Загальних:**

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- здатність до пошуку, оброблення а аналізу інформації з різних джерел.
- здатність приймати обґрунтовані рішення.

Результати навчання – в результаті вивчення курсу студенти можуть оперувати базовими категоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері зовнішньоекономічних відносин з урахуванням їх основних форм, вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих форм ЗЕД з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти їх регулювання.

Структура курсу**Модуль 1. Теоретичні основи та особливості ЗЕД підприємства**

Лекції:

- Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності.
- Тема 2. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.
- Тема 3. Система управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні.
- Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
- Тема 5. Нетарифне регулювання ЗЕД.
- Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Практичні заняття:

- Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності. Вибір форми виходу підприємств на зовнішні ринки.
- Тема 2. Система управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні.
- Тема 3. Оцінка впливу митно-тарифного регулювання на ефективність ЗЕД.
- Тема 4. Ефективність нетарифного регулювання ЗЕД.
- Тема 5. Аналіз наслідків валютного регулювання ЗЕД в Україні. Операції з валютою.

Модуль 2. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Лекції:

- Тема 7. Зовнішньоторговельні операції.
- Тема 8. Зовнішньоекономічні контракти: види, структура, зміст та забезпечення зобов'язань.
- Тема 9. Інвестиції у зовнішньоекономічну діяльність підприємств.
- Тема 10. Конкурентоспроможність експортно-орієнтованої продукції та вітчизняних підприємств на закордонних ринках.
- Тема 11. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
- Тема 12. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.
- Тема 13. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон.

Практичні заняття:

- Тема 6. Особливості організації експортно-імпорتنих операцій.
- Тема 7. Підготовка та оформлення зовнішньоекономічного контракту.
- Тема 8. Оцінка конкурентоспроможності продукції на закордонних ринках.
- Тема 9. Економічний аналіз ЗЕД підприємства.
- Тема 10. Ризики у ЗЕД та шляхи їх мінімізації. Страхування ризиків у ЗЕД.
- Тема 11. Особливості ЗЕД підприємств на території вільних економічних зон.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 30% семестрової оцінки, модуль 2 – 30% семестрової оцінки, екзамен – 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL.: <http://www.nbu.gov.ua/>
- Бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL.: <http://korolenko.kharkov.com/>
- Бібліотека ХНТУСГ ім. П. Василенка. URL.: <http://library.khntusg.com.ua/>
- Електронна бібліотека. URL.: <http://lib.meta.ua/>
- Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
- Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України www.me.gov.ua

Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua

Офіційний сайт Державної служби статистики України www.ukrstat.gov.ua

Офіційний сайт Державної фіскальної служби України <http://sfs.gov.ua/>

Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку www.oecd.org

Офіційний сайт Світової організації торгівлі www.wto.org

Офіційний сайт Світового банку <https://worldbank.org>